

DE NORD A SUD

La Corbera bombardejada a la Modelo

Des d'avui -3 de novembre- fins al 3 de desembre, l'antiga presó Modelo, de Barcelona (carrer Entença, 155), allotjarà, a la famosa i tènica Quinta Galeria -convertida en Espai de Memòria- l'exposició fotogràfica *Llums i Ombres*, de Magda Zaragoza i Paco Freixa, sobre la devastació ocasionada, el juliol i setembre de 1938, pels bombardeigs de la Legió Condor i l'artilleria franquista, al Poble Vell de Corbera d'Ebre (Terra Alta) durant les primeres setmanes de la Batalla de l'Ebre.

Aquesta mostra gràfica, amb els textos que l'acompanyen, forma part des de mitjans dels anys 90 de l'*Abecedari de la Llibertat*. Missatge escrit, ha estat comissariada pels artistes i activistes culturals Josep Cañada, Je-

sús Pedrola i Xavier Ripoll, amb el suport de La Model, l'Associació del Poble Vell de Corbera, el seu Ajuntament, el Consell Comarcal i l'associació artística Zero Mig Partit pel Mig, que també van instal·lar, pels vells camins comarcals, la mostra escultòrica *Art al ras* de diversos artistes.

Com que conec aquesta tropa des d'aquella època, vull remarcar, a més de Magda Zaragoza, la presència actuant en aquests projectes de dues altres dones, Encarna Pons -companya de Pedrola- i la filla d'ambdós, Anna, que ara presideix (després del mestre i historiador Joan Antonio Montaña), justament, l'Associació del Poble Vell. Una història que ella va veure engegar des de petita i que s'ha fet seva, permetent la continuïtat d'una

restauració del vell poble corberà que els seus pares van començar, a finals dels anys 70, reforçant els murs i teulat de la casa paterna, esbotzats com la resta de cases i carrers.

Aquí va començar tot. Després, i durant anys, la inevitable relació amb els distints ajuntaments, amb els veïns i el Consell Comarcal, per tal que se sumessin, amb recursos i equipaments els que podien, a la dignificació museitzant aquestes ruïnes a l'aire lliure -com Guernica, com Belchite, com tantes- i convertir-les en un Monument a la Pau, amb la instal·lació de les vint-i-vuit escultures, una per cada lletra de l'abecedari, a càrrec d'altres tants artistes, unes obres -després convertides en un magnífic volum de gran format-

acompanyades per textos de diversos autors, entre els quals Josep M. Ainaud de Lasarte, Eliseo Bayo, Joan Barril, Joan Brossa, Francesc Candel, Andreu Carranza, els periodistes Jordi Duran (Móra la Nova), Josep Garriga (Gandesa) i Xavier Garcia (Vilanova), Estanislau Torres, Encarna Pons, Lluís Permanyer, Víctor Pallàs, etc.

Anys enrere, tota aquesta feïnada es divulgà, també, a la Casa Elizalde i al Centre Artístic de Sant Lluç, de Barcelona, on va estar molt relacionat el pintor Jesús Pedrola, el qual, nascut a Casp el 1946, acostant-se, per tant, als vuitanta anys, té decidit deixar el seu llegat artístic (dibuixos, pintures i escultures) en una casa de la seva propietat al Poble Vell, com a testimoni

Xavier Garcia
escriptor

de continuada estimació a l'Art, la Història i a la Memòria d'aquesta comunitat pagesa, bombardejada davant la Serra de Cavalls (on tants soldats també moriren). I, també, com a refugi d'artistes i escriptors, per tal que puguin pintar i escriure, exposar i parlar al voltant dels grans temes del moment (Justícia, Llibertat, Ecologia i Pau), tan vulnerats arreu del món i, de nou, actualment a Palestina.